

नगर विकास कोष

प्रशासन/वित्त सेवा समुह तह १०, प्रबन्धक पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना ।

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरणः प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा		पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरणः	क. मामिला प्रस्तुतीकरण	पूर्णाङ्क : २०
	ख. अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षायोजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क -२००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या X अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन तथा व्यवस्थान	१००	४०	तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	३ घण्टा
	समस्या समाधानमूलक			२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०		
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	३ घण्टा
	समस्या समाधानमूलक			२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०		

२. द्वितीय चरणः कौशल परीक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क- ५०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
मामिला प्रस्तुतीकरण	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण	३० मिनेट
अन्तर्वार्ता	३०	बोर्ड अन्तर्वार्ता	

मामिला प्रस्तुतीकरणको लागि उम्मेदवारलाई प्रशासन, व्यवस्थापन, विकास, योजना, शासकीय प्रबन्ध, कोष व्यवस्थापन आदि सम्बद्ध कुनै एक सवाल दिई सो सम्बन्धमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ ।

द्रष्टव्यः

- लिखित परीक्षामा यथासम्भव सबै इकाईबाट प्रश्नहरू सोधिने छ । परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमका तर्कयुक्त/विश्लेषणात्मक, समस्या समाधानमूलकका प्रश्नहरू पाठ्यक्रमका जुनसुकै इकाईबाट पनि सोध्न सकिनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक प्रश्नका छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर सोही उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन नभएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागु मितिः

नगर विकास कोष
प्रशासन/वित्त सेवा समुह तह : १०, प्रबन्धक पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: प्रशासन, विकास र व्यवस्थापन

१. विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान ।
- १.२ सरकारको कार्यक्षेत्र, राज्यका अङ्गहरू र यिनको भूमिका
- १.३ राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्तिपृथकीकरण, सन्तुलन तथा नेपालमा यसको अभ्यास
- १.४ लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता र नेपालमा यसको अवस्था
- १.५ नेपालको संघीय शासन प्रणाली र संघीय ईकाईहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.६ सार्वजनिक व्यवस्थापनको वदलिंदो अवधारणा र समसामयिक विषयहरू
- १.७ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा मानव संशाधन व्यवस्थापन
- १.८ व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू- उत्प्रेरणा, मनोबल, नेतृत्व, निर्णय प्रकृया, संगठनात्मक व्यवहार, समूहकार्य, समूह गतिशीलता र कार्य संस्कृति
- १.९ संस्थागत सुशासन र सामाजिक उत्तरदायित्व
- १.१० सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्याङ्कन ।

२. विकास व्यवस्थान

- २.१ विकासको अवधारणा, यसका विविध पक्षहरू र नवीनतम उपागमहरू ।
- २.२ विकास साभेदारहरू र यिनको भूमिका ।
- २.३ विकासका आयामहरू:- मानव विकास, गरिबी निवारण, जलवायु परिवर्तन, लैंगिक सवाल, आर्थिक उदारिकरण, विविधता व्यवस्थापन
- २.४ नेपालमा योजनावद्ध विकास, उपलब्धी र चुनौतीहरू तथा चालु आवधिक योजना
- २.५ आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- २.६ विपद संवेदनशील विकास र हरित विकासको अवधारणा
- २.७ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- २.८ योजनावद्ध शहरी विकासको अवधारणा
- २.९ सार्वजनिक नीति साभेदारी (PPP) र मिश्रित लगानी (Blending Finance) को अवधारणा ।
- २.१० राष्ट्रिय शहरी नीति र शहरी पूर्वाधार विकास रणनीति ।
- २.११ स्थानीय क्षेत्रको आर्थिक विकासको अवधारणा ।

३. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- ३.१ नेपालको अर्थ व्यवस्थाको स्वरूप र प्रवृत्ति
- ३.२ नेपालका आर्थिक विकासका पक्षहरू (कृषि, उद्योग, पर्यटन, पूर्वाधार, शहरी विकास, पर्यावरण संरक्षण, जनसंख्या, बसाईसराई)
- ३.३ नेपालको वित्त नीति तथा मौद्रिक नीति
- ३.४ सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी
- ३.५ बजेटको सैद्धान्तिक पक्ष तथा नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन,
- ३.६ सरकारी तथा सार्वजनिक संस्थान कम्पनीहरूको लेखा प्रणाली तथा लेखापरीक्षण
- ३.७ सार्वजनिक संस्थानहरूमा स्रोत परिचालनको अवस्था र चुनौतीहरू
- ३.८ नेपालको सार्वजनिक खरिद प्रणाली र यसको वर्तमान अवस्था
- ३.९ आन्तरिक नियन्त्रण वित्तिय जोखिम तथा आर्थिक अनुशासन
- ३.१० बेरजु फछ्यौट र सम्परीक्षण

- ३.११ नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standard-NAS)
- ३.१२ नेपाल सर्वाजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting System-NPSAC)
- ३.१३ नेपाल वित्तिय प्रतिवेदन प्रणाली (Nepal Financing Reporting System-NFRS)
- ३.१४ नेपाल लेखा परीक्षणमान (Nepal Auditing Standard-NAS)
- ३.१५ वैदेशिक सहायतामा संचालित आयोजना तथा कार्यक्रमको लेखांकन प्रतिवेदन तथा सोध भर्ना सम्बन्धी व्यवस्था

४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह व्यवस्थापन

- ४.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, आधारभुत मान्यताहरु (Values) विशेषता, सेवाको प्रारूप निर्माण, व्यवस्थापन र चुनौती
- ४.२ सरकार तथा सार्वजनिक संस्थानहरु तथा कोषबाट प्रवाह गरिने सेवाहरु र सेवाको एजेन्सीफिकेशन तथा बजारीकरण
- ४.३ सेवाको मूल्यांकन, पृष्ठपोषण तथा गुनासो व्यवस्थापन
- ४.४ नागरिक शिक्षा, नागरिक कर्तव्य, सेवाप्रवाहमा नागरिक संलग्नता
- ४.५ सेवा प्रवाहमा विद्युतीय शासन (E-Governance) को प्रयोग

५. विविध

- ५.१ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- ५.२ संगठित अपराध: विद्युतीय अपराध (Cybercrime), मिलेमतो (Cartelling), एकाधिकार (Monopoly), भ्रष्टाचार र सम्पत्ति शुद्धिकरण
- ५.३ विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था, एशियाली विकास बैंक, दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC), र BIMIST-EC सम्बन्धी जानकारी ।
- ५.४ संयुक्त राष्ट्र संघ (UN), र यसको विशिष्टीकृत संस्थाहरु
- ५.५ कोषसंग सम्बद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विकास साभेदार संस्थाहरु (Asian Development Bank-ADB, European Union-EU, Green Climate Fund-GCF, United Nations Capital Development Fund (UNCDF), German Development Bank (BMZ/KfW)

नगर विकास कोष
प्रशासन/वित्त सेवा समुह तह १० प्रबन्धक पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

पूर्णाङ्क : १००

१. संगठन विकास र मानव संसाधन व्यवस्थापन

- १.१ संगठन तथा व्यवस्थापन (ओ.एण्ड एम.) पद्धति, व्यवस्थापन परीक्षण
- १.२ रणनीतिक योजना तथा व्यवस्थापन, व्यवसायिक योजना
- १.३ कार्य सम्पादन मूल्यांकन, कार्य सम्पादन करार र कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली
- १.४ गुनासो सुनवाई संयन्त्र
- १.५ वार्ता र सम्झौता सीपहरु
- १.६ ट्रेड युनियन, सामूहिक सौदावाजी र श्रम सम्बन्ध
- १.७ संगठनात्मक कार्य संस्कृति, आचार संहिता, नैतिकता, सदाचार, अनुशासन
- १.८ नेतृत्व विकास, नेतृत्व परीक्षण र उत्तराधिकारी योजना

२. आर्थिक मामिलाहरु

- २.१ विश्वआर्थिक व्यवस्था, आर्थिक उदारीकरण र विश्वव्यापीकरण
- २.२ नेपालको आर्थिक विकासमा वैदेशिक सहायता र विकास सहायता नीति
- २.३ वैदेशिक रोजगारी, नेपालमा वैदेशिक लगानी र लगानी मैत्री वातावरण
- २.४ आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र र समृद्धिका आयामहरु

३. सार्वजनिक संस्थान व्यवस्थापन

- ३.१ कोष स्थापनाको पृष्ठभूमि, विकास क्रम, संगठनात्मक संरचना सम्बन्धी जानकारी
- ३.२ नेपालमा सार्वजनिक संस्थान/कम्पनी तथा निगमहरुको आवश्यकता, चुनौती र संभावनाहरु
- ३.३ सार्वजनिक संस्थानहरुका कार्यसम्पादन मापनका सूचकहरु र सो को आधारमा संस्थानहरुको वर्तमान अवस्था
- ३.४ नगर विकास कोष स्थापनाको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति,
- ३.५ सार्वजनिक संस्थान/कम्पनी तथा निगमहरुको नियमन, स्वायत्तता तथा व्यवसायिकता
- ३.६ नगर विकास कोषको व्यवसायिक योजना र सो को कार्यन्वयन
- ३.७ चालु आवधिक योजनामा कोषसंग अन्तरसम्बन्धित विषयहरु
- ३.८ कोष र प्रदेश एवं स्थानीय तहबीच सहकार्यको संभावित क्षेत्रहरु र सहकार्यको मोडल

४. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र वित्तीय विश्लेषण

- ४.१ अन्तराष्ट्रिय लेखा प्रणालीका सर्वमान्य सिद्धान्तहरू
- ४.२ सरकारी लेखा प्रणाली र व्यवसायिक लेखा प्रणाली
- ४.३ लेखापालन सम्बन्धी विविध पक्षको जानकारी
- ४.४ लेखामान र लेखा परीक्षण
- ४.५ वित्तीय विश्लेषणका तौर तरिकाहरू
- ४.६ वित्तीय विवरण विश्लेषण तथा व्याख्या
- ४.७ Working Capital Mangement and Cost of Capital
- ४.८ वित्तीय शुसाशन स्वायात्तता र उत्तरदायित्व
- ४.९ विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक अन्य बहुपक्षिय तथा द्विपक्षीय सयहोग नियोगहरूका लेखा प्रणालीका आवश्यकताहरू ।
- ४.१० परियोजना लगानी तथा जोखिम
- ४.११ ऋण वहन क्षमता
- ४.१२ ऋण असुली
- ४.१३ आयोजना चक्र सम्बन्धी ज्ञान
- ४.१४ समसामयिक र आर्थिक गतिविधी सम्बन्धी जानकारी

५. सेवासंग सम्बद्ध कानूनी व्यवस्थाहरू

- ५.१ नेपालको संविधान
- ५.२ नगर विकास कोष ऐन, २०५३ र नियमावली, २०५४
- ५.३ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
- ५.४ अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- ५.५ स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ५.६ सार्वजनिक —निजी साझेदारी तथा लगानी ऐन, २०७५
- ५.७ वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र नियमावली,
- ५.८ संघ, प्रदेश र स्थानिय तहको समन्वय तथा अन्तसम्बन्ध ऐन, २०७७
- ५.९ नगर विकास कोष कर्मचारी सेवा शर्त संसोधित विनियमावली, २०६८
- ५.१० नगर विकास कोष आर्थिक विनियमावली, २०७१
- ५.११ राष्ट्रिय आवास योजना, २०७१
- ५.१२ सार्वजनिक—निजी साझेदारी नीति, २०७२
- ५.१३ सहरी खानेपानी तथा सरसफाई नीति, २०७६
- ५.१४ राष्ट्रिय भू- उपयोग नीति, २०७२
- ५.१५ स्थानिय पूर्वाधार विकास नीति, २०६१
- ५.१६ राष्ट्रिय सहरी नीति, २०६९